

26 NOV 2010

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005, dep
0030 Oslo

Deres
ref.:

Vår ref.: 10-00626 TRKA

Oslo, den 24. november 2010

Høring – forslag til ny vaktvirksomhetsforskrift

Norsk Arbeidsmandsforbund viser til departementets høringsnotat av 10.09.2010.

Norsk Arbeidsmandsforbund er totalt sett veldig tilfreds med det arbeid departementet har nedlagt og de løsninger som foreslås i forskriften.

Vi mener departementet har tatt for seg og hatt fokus på de mest sentrale og viktige områdene.

Forslaget innebærer etter vår mening en vesentlig forbedring.

Norsk Arbeidsmandsforbund har følgende merknader.

Kapittel 1 Virkeområde

§ 1-1 Generelt

Forbundet mener det er bra at presiseringen "herunder utleie av personell som skal utføre vakttjeneste" er skrevet inn.

§1.2 Særlig om vaktvirksomhet som utøves på havner, havneterminaler og lufthavner

Forbundet er tilfreds med at det nå er foretatt nødvendige avklaringer overfor luftfatsmyndighetene og at presiseringen med at lufthavner omfattets av loven er skrevet inn.

Vi støtter at opplæring og kontroll må sees på i sammenheng med annet regelverk for lufthavner.

Unntaket for ISPS-områder

At utførende vakttjenester som beskrevet i forskriftens § 1-3 pkt a) til f) ikke skal være omfattet av forskriften (loven) på områder (godsterminaler på havner eller havneterminaler) omfattet av ISPS-regelverket, men skal være omfatte for øvrig i Norge synes ulogisk.

Om områdene er omfattet av ISPS regelverket eller ikke synes urelevant for de situasjoner og hendelser som kan oppstå.

Unntaket slik det er beskrevet oppfattes til også å gjelde alle foretak som driver virksomhet innenfor et slik område.

Unntaket vedr ISPS i Lov om vaktvirksomhet § 2 (forskriftens § 1-2) sett opp i mot Forskrift om sikring av havner mot terror § 25 Adgangskontroll (4. ledd) kan virke selvmotsigende og forvirrende.

Vi ber departementet vurdere om unntaket fra loven vedr godsterminaler på havner og havneterminaler omfattet av ISPS-regelverket kun skal gjelde for offentlige havnmyndigheter når det gjelder tillatelse og offentlige tjenestemenn, slik at loven kommer til anvendelse for annet og/eller innleid personell og innleide virksomheter som i disse områdene utfører vakttjenester iht. forskriftens § 1-3 pkt a) til f).

Unntak for Norges Bank

Vi mener lovens nye formålsbestemmelse, sett i sammenheng med utvidelse av virkeområdet til også og omfatte egenvakthold, gir grunnlag for en positiv samfunnsmessig utvikling innenfor dette område. Unntaket for vaktstyrken ved Norges Bank har i denne sammenheng i det store og hele ingen eller en marginal betydning. Vi ønsker likevel å bemerke at vi oppfatter grunnlaget til unntaket, ut over det som også vil være gjeldende for flere som ikke er unntatt, til først og fremst å være et ønske om fortsatt bevæpning. Vi stiller oss meget kritisk til at andre enn Politiet skal være eller ha mulighet til å være bevæpnet. (Forsvaret er ikke tatt med i betraktning her). Etter vår vurdering vil bevæpningen som vaktstyrken i Norges Bank har ikke være av preventiv betydning for eventuelle kriminelle som ønsker å utføre kriminelle handlinger mot Norges Bank. Det er mer nærliggende å konkludere med at denne bevæpningen kun vil fremprovosere mer våpen og våpenbruk fra eventuelle kriminelle. Dette vil kun føre til større risiko for vaktstyrken selv, men også større risiko for andre personer som er i eller jobber ved Norges Bank.

§ 1-3 Definisjon av vakttjenester

Forbundet mener det er riktig og viktig at de som skal drive med opplæring også omfattes av loven.

Vi mener departementet i forskriftens § 1-3 og høringsnotatet har vurdert og beskrevet forholdene fornuftig ut i fra de problemstillinger som har blitt reist.

Det vil på det nåværende tidspunkt være umulig å sette et helt klart og uttømmende skille mellom det som bør være omfattet og det som ikke bør være omfattet. Dette må skje igjennom konkrete vurderinger og praksis i tiden fremover.

Forbudnet mener forskriftens § 1-3. pkt 3 på det nåværende tidspunkt må tas ut i sin helhet og eventuelt fastsettes i rundskriv basert på konkrete vurderinger og praksis.

Våre erfaringer med bransjen og deres kostnadsbesparende motiver tilsier at det vil bli behov for å foreta vurderinger i tiden fremover.

I fastsettelse av praksis er det viktig at politidistriktene opptrer likt i sine vurderinger.

For å sikre lik praksis i politidistriktene bør POD overvåke og gi nødvendige føringer.

Her kan opprettelse av et midlertidig samarbeidsorgan mellom POD og bransjen (bestående av partene i arbeidslivet) være formålstjenlig for å tilføre POD bredere og nødvendig kompetanse.

Se også merknad under kapittel 8.

Kapittel 2 Vandelskrav og politiattest

§ 2-2 Vandelsvurdering ved ansettelse – uttømmende og utvidet politiattest

Presiseringen om at politiattest bare skal utstedes når det foreligger et ”konkret tilbud om stilling” vil bidra til en skjerpning i forhold til hvem man ber om politiattest for og følgelig hvor mange politiattester som må utstedes. Dette vil også bedre ivareta et overordnet personvern hensyn sett i forhold til dagens praksis.

For å bedre ivareta personvernet for de det utstedes attest på ber vi departementet vurdere om det enkelte foretak skal pålegges begrensninger i forhold til hvem som i foretaket skal få kjennskap til innholdet i politiattestene. Dette kan løses ved at foretaket må innrapportere til kontrollmyndighetene og vaktvirksomhetsregisteret et begrenset antall personer som skal ha politiattestene og at oppgitte personer pålegges taushetsplikt overfor uvedkommende.

Våre erfaringer er at representanter fra foretakene har benyttet opplysninger hentet fra politiattester i sammenhenger der dette er urelevant.

Flere foretak har i flere omganger sendt elektroniske ansattelister til Politiet for vandelsgjennomgang. Politiet har returnert vandelsanmerkninger til foretakene på de som har merknader.

Vi har også forstått det slik at dette er ment som en fremtidig praksis i tilknytning til den årlige kontrollen.

Vi stiller et spørsmålstejn med hensiktsmessigheten av dette.

Vi ber departementet vurdere om det er nødvendig å sende allerede kjente og aksepterte forhold på nytt.

Det at stadig nye ”sjefer” skal vurdere gamle og tidligere aksepterte forhold oppleves som belastende for de ansatte og har erfaringsmessig ingen juridisk betydning for ansettelsesforholdt.

Det er ikke mange arbeidstakere i Norge som årlig skal gjennom en vandelsvurdering.

Vi mener vandelsanmerkninger som oversendes foretakene bør begrenses til nye forhold som ikke tidligere er varslet om etter ansettelse eller iht. lovens § 8 Krav til ansatte – Politiets plikt til å varsle foretaket.

Kapittel 3 Utdanning og utdanningsinstitusjoner

§ 3-1 Krav til utdanning

Opplæring er etter vårt syn det viktigste virkemiddelet for å oppnå lovens formål med å sikre rettssikkerheten til de som kommer i kontakt med vektere og sikre god kvalitet på vakttjenestene.

I tillegg bidrar det til trygghet og sikkerhet for den enkelte vekter som skal utføre jobben.

Vi støtter de viktige presiseringene som er tatt med i bestemmelsen.

Vi støtter departementets beslutning om at opplæringsvilkårene skal være de samme for alle uansett den stillingsprosent man formelt ansettes i.

For å oppnå formålet med loven kan det når det kommer til opplæring ikke gjøres unntak eller lempninger i disse krav, heller ikke for vikarer eller midlertidige ansatte.

På dette område må det være uaktuelt å kompromittere målsetninger for å imøtekomme kostnadsbesparende motiver.

Det kan ikke være avgjørende for rettsikkerheten til de som kommer i kontakt med vekter eller for kvaliteten på de tjenester som blir utført om vekteren er fast ansatt eller midlertidig ansatt / vikar.

Det vil være helt uakseptabelt at en vikar eller midlertidig ansatt skal gis dårligere forutsetninger til å gjøre en jobb enn en som er fast ansatt.

Alle vektere må derfor uavhengig av ansettelsesforhold gis lik opplæring.

§ 3-2 Innholdet i vekterutdanningen

Det er viktig at POD godkjenner læreplanene for på den måten å sikre likhet.

Det er også viktig at POD tar ansvaret med å utarbeide læreplanene. Dette bør gjøres av den arbeidsgruppe som er foreslått nedsatt.

Opplæring er et viktig område som vanskelig kan redegjøres for i sin helhet og detaljert nok i et hørings svar. Det foreligger mange forskjellige motiver, basert på egendefinerte fakta, til hvorfor enkelte høringsinstanser vil mene det de gjør. Vi har ingen tro på at hørings svarene til dette høringsnotatet om forslag til ny vaktvirksomhetsforskrift i tilstrekkelig grad vil kunne gi tilfredsstillende innspill slik at kvalitetsmessige læreplaner kan fastsettes.

Vi støtter forslaget om å nedsette en gruppe som skal utarbeide forslag til læreplaner.

Vi mener partene i arbeidslivet som jobber opp i mot bransjen bør delta i arbeidsgruppen.

Partene har siden 2004 driftet Vekterskolen som har stått for rundt 90 % av vekteropplæringen i Norge. Representanter fra Vekterskolen ville vært naturlig å foreslå, men status for Vekterskolen nå er at NHO har sagt opp denne samarbeidsavtalen. Vekterskolen vil derfor i praksis opphørt i mars 2011 og dagens vekteropplæring blir igjen overført til den enkelte aktør / virksomhet. Derfor mener vi partene som tidligere har driftet Vekterskolen bør være med i arbeidsgruppen. Dette er Norsk Arbeidsmandsforbund (LO) og NHO Service (NHO).

I tillegg mener vi arbeidsgruppen også bør bestå av personer med kompetanse om læreplanene fra VG 2 – sikkerhet og VG 3 sikkerhetsfaget, samt pedagogikk.

§ 3-3 Teoretisk grunnkurs

Vi er tilfreds med at departementet følger opp arbeidsgruppens flertall og vil legge utdanningsprogrammet fra den offentlige skolen til grunn.

Det er viktig at vektere sikres og blir underlagt lik utdanning uansett om de kommer inn i yrket som lærling eller blir ansatt direkte.

Den enkelte vektors kompetanse er av en helt avgjørende betydning for lovens formålsoppnåelse.

Vi mener derimot at det ikke er tilstrekkelig å kun **basere** den teoretiske utdanningen på VG 2 sine kompetansemål for sikkerhet. Disse kompetansemålene må legges til grunn i sin helhet. I hvert fall som et minimum gjennom den totale grunnutdanningen (§ 3-3 og § 3-5).

Vi stiller oss spørrende til om oppramsing av fag i annet avsnitt er hensiktsmessig og nødvendig. Vi mener kompetansemålene under sikkerhet i læreplanen for VG 2 dekker dette.

Skal opplæringen kun baseres på VG 2 sikkerhet og nevnte fag vil det i praksis tilsvare dagens nivå gitt over noe lengre tid. Skal opplæringen styrkes er ikke dette tilstrekkelig.

Arbeidsgruppen (gjennomgang av regelverket om vaktvirksomhet) har i sin rapport påpekt at lovpålagte krav til utdanning og kompetanse ikke har utviklet seg i tråd med den øvrige utviklingen i samfunnet og innenfor bransjen.

Forskriften må også ta høyde for fremtiden.

Ved samtlige lovrevisjoner (lov om vaktvirksomhet) har man ytret et ønske om opplæringsmål i tråd med offentlige læreplaner. Nå finnes læreplanene. At man nå igjen legger opp til å utarbeide egendefinerte kompetansemål og læreplaner stiller vi oss uforstående til og ønsker også på dette område å påpeke at det her må være uaktuelt å kompromittere målsetninger for å imøtekomme kostnadsbesparende motiver. Partene i arbeidslive som representerer vakt- og sikkerhetsbransjen har i arbeidet med faplanene VG2 – Sikkerhet og VG3 sikkerhetsfaget vært enige om at det er dette som er riktig kompetanse for å jobbe som vekter.

Kompetansemålene i VG 2 – Sikkerhet og VG 3 – Sikkerhetsfaget bygger på yrkesfaglige utdanningsprogram. En fagutdanning som skal føre frem til yrkestittelen vekter og at vedkommende skal kunne utføre jobben som vekter.

Dette er ikke et "teoretisk" studieforberedende utdanningsprogram.

Vi oppfatter begrepet teoretisk grunnkurs som noe misvisende og foreslår det i stedet kalles innledende grunnkurs.

En lærling må ha gjennomført opplæring og utvise tilstrekkelig kompetanse i VG 2 før vedkommende kan begynne som lærling i bedrift.

Vi mener det er helt naturlig og nødvendig at personer som skal begynne direkte i yrket også må inneha denne kompetansen (begrenset til VG 2 kompetansemålet sikkerhet) før praksisopplæring påbegynnes.

Kompetansemålene ivaretar i større grad en helhetsforståelsen av hvilke funksjon vekteren har for kundene og samfunnet for øvrig.

Denne helheten er avgjørende for den enkelte vektors forståelse av grunnlaget for den enkelte arbeidsutførelse. De forskjellige vektertjenester bygger på samme grunnlag. Det er helheten som gir kvaliteten og rettssikkerheten.

§ 3-4 Praksisopplæring

Forbundet mener det er riktig at man i praksisopplæring kun *baserer* opplæringen på kompetansemålene som følger av læreplan i sikkerhetsfaget VG 3. Kompetansemålene i sin helhet er alt for omfattende til at det kan gjennomføres innenfor tiltenkt tid.

Vi er tilfreds med presiseringen rundt praksisinstruktør og dokumentasjon da dette synes helt nødvendig for å oppnå en bedre kvalitet

Generelt

Vi mener grunnopplæringen (§ 3-3 teoretisk grunnkurs, § 3-4 praksisopplæring og § 3-5 oppsummeringskurs) må sees på samlet når det gjelder fastsettelse av læreplaner.

Vi mener kompetansemålene i VG 2 – Sikkerhet må legges til grunn i sin helhet og samtidig baseres på kompetansemålene i VG 3 – Sikkerhetsfaget.

Fastsettelsen av grunnopplæringen må innenfor disse rammer kvalitetssikres pedagogisk og faglig.

§ 3-6 Eksamen

Forbundet er tilfreds med departementets fastsettelse av eksamensavleggelse og presiseringene rundt dette.

Spesielt viktig er presiseringen om avleggelse innen 6 måneder for alle.

Som nevnt i høringsnotatet gjenstår det et arbeid med å fastsette oppgaver og retningslinjer i tilknytning til eksamen.

Personer som går opp til eksamen innen 6 mnd og ikke består bør innen en gitt frist, også hvis denne fristen medfører overskridelse av den opprinnelige 6 mnd fristen, få mulighet til å gå opp til ny eksamen i hvert fall 1 gang. Vedkommende opprettholder sin status "under opplæring" inntil ny eksamen er avlagt.

Personer som ikke går opp til eksamen innen 6 måneders fristen bør pålegges å gjennomføre grunnutdanningen på nytt. Dette for å legge nødvendig press på foretaket og den enkelte vektor til å overholde fristen.

§ 3-7 Regodkjenning av vektorutdanningens grunnidel

Når det gjelder regodkjenningsprøve er vi av samme oppfattning som når det gjelder eksamen.

Personer som går opp til regodkjenning og ikke består bør innen en gitt frist få mulighet til å gå opp til ny prøve i hvert fall 1 gang.

Personer som ikke går opp til regodkjenning innen fristen bør pålegges å gjennomføre grunnutdanningen på nytt. Dette for å legge nødvendig press på foretaket og den enkelte vektor til å overholde fristen.

Vi ber departementet utrede om i hvilken utstrekning vektere med fagbrev kan fratras yrkestittelen og dermed muligheten til å jobbe som vekter hvis vedkommende ikke går opp til eller består regodkjenning.

§ 3-8 Tilleggsopplæring for utførelse av spesialtjeneste

Vi støtter presiseringene under § 3-8 til § 3-12. Vi ønsker samtidig å påpeke viktigheten av at POD utreder og fastsetter innholdet til denne tilleggsopplæringen så raskt som mulig og innen en gitt frist.

§ 3-14 Dispensasjon fra utdanningskravet

Personer med fullført utdanning fra politihøgskolen synes i utgangspunktet å være overkvalifisert sett i forhold til vekterutdanningen.

En ubetinget dispensasjon fra opplæringskravet blir feil. Hva vedkommende har utført av arbeid i politiet, om vedkommende faktisk har jobbet i politiet etter utdanning, hvor lenge siden det er eller hvor lenge siden var det at politiutdanningen ble gjennomført er eksempler på elementer som har betydning for skikketheten til å være vekter uten vekterutdanning.

Vi ber departementet, sett opp i mot formålsbestemmelsen i loven, vurdere om en slik ubetinget dispensasjon er forsvarlig.

Opprettholdes en slik ubetinget dispensasjon ber vi departementet vurdere om og i tilfelle hvilken utstrekning kontroll og tillatelsesmyndighet kan tillegges et ansvar for eventuelle hendelser / saker som måtte oppstå som følge av manglende opplæring / kompetanse.

§ 3-15 Krav til foretak som skal drive opplæring i vaktjenester,

§ 3-16 Hovedinstruktør og

§ 3-17 Krav til instruktørene

Forbundet støtter departementets presiseringer og mener dette er nødvendig for å sikre tilstrekkelig kvalitet.

Kap 4 Uniformering, legitimasjon og kommunikasjon

§ 4-2 Utforming av uniform

Forbundet støtter departementets presiseringer.

Ordet vekter kan benyttes av hvem som helst og hvor som helst.

Vi ber departementet vurdere om det kan være hensiktsmessig å forby bruk av ordet vekter på klær eller materiell på steder, arrangementer eller i situasjoner (mye omtalt i høringsnotatets kapitel 2 virkeområdet som unntak) der allmennheten vanskelig kan vite om det er vektere eller annen type vaktpersonell de forholder seg til.

Vi ber også departementet vurdere om det skal legges noen føringer på uniformer som benyttes av servicemedarbeidere ansatt i vaktelskaper. Like uniformer fra samme selskap kan skape usikkerhet om det er vektere eller ikke.

Vi mener det er viktig at uniformer for vektere ikke må kunne forveksles med uniformer til servicepersonell eller andre ansatte fra samme selskap spesielt hvis de oppholder seg på samme arbeidssted.

§ 4-5 Utforming av legitimasjonskort

Forbundet støtter departementets presiseringer.

Vi ber departementet vurderes om kortets bakside også skal synliggjøre hvilke spesieltjeneste (jfr § 3-8) man er godkjent til å utføre. Dette kan merkes med bokstav eller tall.

§ 4-6 Utstedelse av legitimasjonskort

§ 4-7 Innlevering og tilbakekall av legitimasjonskort

Forbundet støtter departementets presiseringer.

Kapittel 6 Opplysnings- og rapporteringsplikt

Forbundet støtter departementets presiseringer.

Kapittel 7 Behandling av opplysninger i vaktvirksomhetsregisteret

Forbundet støtter etableringen av et sentralt register. Vi anser det som helt avgjørende at et slik register etableres og brukes. Dette spesielt for å oppnå lovens formål.

Vi ber om at departementet prioriterer dette og setter en frist for når registeret skal være operativt.

Kapittel 8 Tillatelse og kontroll med foretak som utøver vaktvirksomhet

Forbundet støtter departementets presiseringer.

Gjennomgående i hele kapittelet er at POD skal utarbeide rutiner, kontrollskjemaer og retningslinjer.

POD skal også andre steder iht. forskriften utføre en jobb som krever innsikt og vurderinger. Dette vil ha betydning og få konsekvenser for bransjen, den enkelte vokter og oppnåelse av lovens formål.

Lovens virkeområde, både i forhold til lovens utvidelse til også å omfatte egenvakthold og det noe endrede kostnadsbilde, vil føre til at POD må foreta vurderinger og lage retningslinjer for politidistriktene slik at praksisen blir lik.

Det vil for POD i en tid fremover være formålstjenlig, ressursbesparende og kompetansefremmende å benytte seg av de ressurser og den kunnskap som bransjen har.

Departementet bør vurdere om det skal formaliseres et midlertidig rådgivende organ der relevante aktører kan bidra med sin kompetanse og komme med synspunkter og råd til POD.

Rådet kan avvikles når loven har virket en tid og det arbeidet som skal utføres er gjennomført samt at praksis er etablert.

Vi tror det i tiden som kommer vil være mange aktører som etter eget godt befinnende og der de får mulighet vil jobbe for å påvirke i den ene eller andre retningen. Ved opprettelse av et midlertidig rådgivende organ kan henvendelser kanaliseres ditt. Kvalitetsmessig vil også et slik råd ha en viktig funksjon.

POD må vurdere hvem de eventuelt mener er hensiktsmessig å ha med. Etter vår mening bør i hvert fall partene (LO og NHO) i arbeidslivet som i det daglige jobber opp i mot og representerer bransjen være med i et slikt midlertidig rådgivende organ

Med hilsen

Norsk Arbeidsmandsforbund

Trond Karlsen